

THE OPPRESION OF THE ROMANIAN CHURCH DURING THE COMMUNIST REGIME

Daniel CORNEA,
PhD Candidate, „Babeş-Bolyai” University of Cluj-Napoca

Abstract: Even since the birth, the church was oppressed during its development and spreading process. This oppression was led at first by the Jewish religious leaders and then by political and military leaders. In the XX century, in Romania, the martyrdom of the intellectual and Christian elites has commenced. The totalitarian regime that has established in Romania after the end of the Second World War had immediately restricted the religious freedom. The church had to pass some difficult years as the Christian ideology which stated the existence of God contradicts the atheist and communist propaganda. Communists saw in church a tool of manipulation both internally and externally. This way, this institution had to be compromised in the eyes of the Christians and as socialism was built, the church was about to collapse and disappear. In this study, we will analyze the oppression of the Romanian church during the communist regime. We will analyze the Orthodox, the Greek-Catholic and the neo-protestant churches.

Keywords: oppression, communism, church, conflict, martyrdom

Introducere

Creștinismul, în răspândirea și desfășurarea sa, a avut de întâmpinat, încă de la început, mari piedici și greutăți. Pe lângă prigonirile îndurate din partea iudeilor și a păgânilor reluate în cartea Faptelor Apostolilor, creștinii au avut de înfruntat persecuții mult mai grele și de durată mai lungă din partea autorităților politice și militare.

Faptul că cei care se creștinau trebuiau să se aștepte să fie oprimați în această lume a fost explicat foarte clar de Domnul Isus Cristos și de apostolul Pavel care spunea: „*De altfel, toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Isus, vor fi prigonii*”. (2Timotei 3,12)

În România, secolul XX este epoca martiriului elitelor intelectuale și a creștinilor. Regimul totalitar instaurat în România după sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial, a debutat cu restricționarea imediată a libertății religioase.¹ Biserica a trebuit să parcurgă o perioadă dificilă deoarece ideologia creștină, care susținea existența lui Dumnezeu, venea în contradicție cu ideologia comunistă care nega existența lui Dumnezeu și propaga ateismul.

Dacă această transformare a României prin instalarea regimului totalitar a fost planificată în timpul războiului, nu se poate afirma cu certitudine dar, plecând de la similitudinea luărilor de putere în țările est-central europene de către agenții Moscovei² și care s-a realizat prin aplicarea cât mai amănunțită a „*Directivei speciale pentru*

¹ Ioan SCURTU, Gheorghe BUZATU, *Istoria românilor în secolul XX (1918 -1948)*, Edit. Paideia, f.a, p. 529-530.

² Jean Françoise SOULET, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*, Iași, Edit. Polirom, 1998, p. 30-33.

implementarea comunismului în imperiul K.G.B. – Moscova, 2 iunie 1947”,³ putem afirma că acest plan a fost elaborat cel puțin în perioada postbelică și accelerarea aplicării lui s-a datorat izbucnirii Războiului rece între foștii aliați învingători ai Germaniei hitleriste și ai aliaților acestuia.⁴

Autoritățile comuniste din România, au înțeles repede că creștinismul prezenta o amenințare în calea implementării ideologiei lor deoarece ei vedeau în Biserică un nou instrument de control și manipulare atât pe plan intern cât și extern. Scopul lor a fost ca pe măsură ce socialismul se construia, biserica să dispară ca instituție.

În lucrarea de față, vom analiza oprimarea Bisericii în perioada comunistă din România și ne vom opri atenția asupra Bisericii Ortodoxe, Bisericii Greco-Catolice și a Bisericii Neoprotestante⁵

1. Biserica Ortodoxă

Guvernanții regimului au acordat o anumită importanță Bisericii Ortodoxe Române, datorită caracterului ei național. Se poate afirma că pe asambly, Biserica Ortodoxă din România a avut un statut privilegiat, trecând prin perioade succesive de intimidare. Majoritatea analiștilor istorici pun acest fapt în slugărnica ei, mai ales a patriarhului Iustinian, care a păstorit Biserica Ortodoxă timp de 29 de ani, din 1948 până în 1977.⁶

Ierarhia Bisericii Ortodoxe a fost supusă unor modificări importante începând cu scaunul patriarhal care a devenit liber în urma morții suspecte a patriarhului Nicodim Munteanu, la 27 februarie 1948 (fusese instalat la 5 iulie 1939). În această situație, calea pentru realizarea compromisului cu guvernul comunist a fost deschisă, noul patriarh, Iustinian Marina, fiind acuzat că l-a adăpostit pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul general al Partidului Comunist din România, după evadarea din lagărul de la Târgul-Jiu, din vara anului 1944.

Noul patriarh a beneficiat de o ascesiune spectaculoasă, devenind, din simplu preot din Vâlcea în 1944, mitropolit al Moldovei la sfârșitul anului 1947 și patriarh al României în 6 iunie 1948. Ceilalți ierarhi, membrii ai Sfântului Sinod permanent, erau mitropolii: Nicolae al Ardealului, Vasile al Banatului, Firmilian al Craiovei și Sebastian al Sucevei.

În 1848 și anii următori, ierarhia Bisericii Ortodoxe Române a asistat pasiv, în marea ei majoritate, la schimbările dramatice la care a fost supusă societatea românească de către marionetele lui Stalin. Cu toate acestea, circa 2.000 de preoți, călugări și teologi au fost arestați, judecați, condamnați și întemnițați în închisorile și lagărele de exterminare, cu statut de deținuți politici. La aceștia se adaugă peste un milion⁷ de

³ Gheorghe BUZATU, Mircea CHIRIȚOIU, *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete 1944-1989*, vol. I, București, Edit. Paideia, 1998, p. 76-79

⁴ Pentru detalii privind războiului rece, vezi lucrarea clasică a lui Andre FONTAINE, *Istoria războiului rece*, vol.I, 1917 – 1950, București, Edit. Militară, 1992.

⁵ Neoprotestanții au apărut în urma Reformei protestante având următoarele trăsături distincte: „*sola Scriptura, sola gratia, sola fide*”. În România există patru culte „neoprotestante”: penticostal, baptist, creștin după Evanghelie și adventist.

⁶ Denis DELETANT, *România sub regimul comunist*, București, Edit. Fundația Academică Civică, 1997, p. 208.

⁷ datorită lipsei informațiilor complete nu se poate aprecia cifra exactă

credincioși ortodocși care au cunoscut calvarul universului concentraționar românesc, din diverse motive, mai mult sau mai puțin reale.

Pentru a ține preoții ortodocși în control, autoritatea comunistă, a desființat Mitropolia Olteniei, la 20 aprilie 1945, apoi a adoptat Legea 166 în 1947 privitoare la pensionarea clerului, mai ales a celui superior la vârsta de 70 de ani. Printre cei pensionați cu forța se aflau și episcopi care se manifestau negativ la adresa regimului, dar nu aveau vârsta legală de pensionare.

O altă metodă de control folosită de regimul comunist a fost aceea de a pune în stare de rivalitate clerul inferior cu cel superior, să-l încadreze pe cel inferior în diferite formațiuni politice, cum ar fi: „*Uniunea preoților Democrați*” (UPD), „*Partidul Național Popular*” și „*Frontul plugarilor*”. Comuniștii au căutat să alimenteze politic situația socială a unor clerici inferiori împotriva ierarhiei, după principiul „*divide et impera*”.

Intimidările erau un alt mijloc de exercitare al autorității regimului secular în problemele Bisericii. Aceste intimidări se făceau prin arestări, cum s-a procedat în timpul alegerilor din noiembrie 1946 sau pe fondul procesului intentat lui Iuliu Maniu, în 1947, atunci când majoritatea slujitorilor ortodocși, au refuzat să înfiereze de la altar pe fostul șef al țărâniștilor români.

Acuzațiile ce li se aduceau clericilor erau încadrate în mai vechiul Cod penal al regelui Carol al II-lea, din 1936 cu celebrul articol „*uneltire contra ordinii sociale*”, dedicat legionarilor, dar și în alte legi, precum Decretul regal 856/1938, privitor la „*siguranța în stat*”. Ulterior, în 1950, comuniștii aveau să mai adauge articolul 193, pentru faptele, considerate penale, săvârșite înainte de 23 august 1944, cu sintagma „*activitate intensă contra clasei muncitoare*”.

Porțile a peste 100 de mănăstiri au fost închise și călugărițele sub 40 de ani și toți laicii sub 50 de ani implicați în slujbe ale clerului au fost obligați să părăsească mănăstirile și să se angajeze în activități „*mai utile pentru societate*”.⁸

Cu ocazia dărâmării a 18 biserici Ortodoxe pentru a se construi centrul civic a lui Ceaușescu, printre cei care au protestat a fost preotul ortodox Gheorghe Calciu, care în 1978, a fost dat afară din cadrul instituției, arestat și condamnat la 10 ani de închisoare.⁹

În 1947, Iustinian Marina devenind mitropolit al Moldovei și patriarh al României, a reușit datorită conformismului său să adapteze Biserica Ortodoxă la revoluția socială, iar Patriarhul Teoctist, într-o telegramă de felicitare trimisă președintelui Ceaușescu în ianuarie 1989, îi adresa mulțumiri pentru „*deplina libertate de practicare a credinței în țara noastră, indiferent de confesiune*”.¹⁰

2. Biserica Greco-Catolică

În ceea ce privește Biserica Greco-Catolică din România, regimul comunist a aplicat acesteia un tratament diferit. După modelul sovietic, catolicismul trebuia înfierat, așa cum se întâmplase în Uniunea Sovietică, încă din perioada interbelică. Având centrul spiritual în afara României, Biserica Catolică reprezenta, pentru regimul comunist, o

⁸ Florin MATRESCU, *Holocaustul roșu sau crimele în cifre ale comunismului internațional*, București, 1998, p. 56-57. Vezi și Gheorghe MAZILU, *Harta Gulagului românesc*, apărută în revista Memoria, nr. 1. 1990.

⁹ Denis DELETANT, *op. cit.*, p. 221-222.

¹⁰ *Telegramă*, Biserica Ortodoxă Română, anul CVII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1989, p.4.

problemă serioasă. Astfel din poziția de Biserică majoritară a românilor din Transilvania, ajunge minoritară într-o Românie majoritar ortodoxă.¹¹

În perioada 1945-1948, autoritățile comuniste de la București au creat dificultăți Bisericii Greco-Catolică la numirea episcopului Anton Durcovici sau la primirea scrisorii de acreditare a noului nunțiu apostolic, în persoana lui Gerald Patrick O'Hara, un american care, oricând putea reprezenta un pericol pentru noul regim. Schimbând situația catolicismului o dată cu anul 1948.

Încă de la primăvara anului 1948, puterea comunistă a început acțiunea de unire forțată a bisericii greco-catolice cu cea ortodoxă, din partea căreia s-a evidențiat mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului. Oficial, acțiunea a debutat cu ocazia adunării festive de pe Câmpia Libertății de la Blaj, care a comemorat centenarul pașoptist, la care au participat Gh. Gheorghiu-Dej, mitropolitul Nicolae al Ardealului și episcopul greco-catolic Ioan Suci.

Această chemare a fost reînnoită la 6 iunie 1948 de Patriarhul Iustinian, cu ocazia instalării sale în scaunul patriarhal. Acțiunea a continuat prin convocarea la 1 octombrie 1948, la Cluj-Napoca, a unui sobor duhovnicesc la care au participat 38 de protopopi și preoți greco-catolici, ca reprezentanți ai celor 423 de canonici, protopopi și preoți greco-catolici din Ardeal, Crișana, Banat și Maramureș, sub președinția protopopului Traian Belășcu.

Unirea cu Roma era văzută cu ochi răi atât de Biserica Ortodoxă, cât și de Partidul Comunist, care, în campania de denigrare pe care o făcea prin publicațiile oficiale, o califica drept „*antinațională*” și „*subminatoare a poporului român*”. Astfel s-a hotărât ruperea legăturilor cu Vaticanul, consemnată într-o „*Proclamație*” a adunării, în care se afirma că trecerea românilor ortodocși la catolicism, în urma actului de la sfârșitul secolului al XVII-lea a fost „*determinată nu de motive spirituale, ci din împrejurări politice și economice*”.¹²

Biserica Ortodoxă a adresat un „*Apel*” către clerici și credincioșii greco-catolici în care se afirma: „*noi, frații de aceeași obârșie nu putem sta dezbinați, luptând în tabere opuse, unii împotriva altora*”. Nici unul din episcopii greco-catolici nu a fost invitat la această „*adunare*”. La 7 octombrie 1948, episcopii greco-catolici au adresat un protest guvernului, a cărui reacție nu a întârziat, convocând la 21 octombrie 1948, la Alba Iulia, o Mare Adunare Bisericești, în curtea Catedralei Reîntregirii Bisericii Românești din Transilvania și pe platoul învecinat, la care au participat, după datele oficiale, circa 20.000 de credincioși și 1.000 de preoți reverenți.¹³

Autoritatea comunistă suspecta biserica Greco-Catolică de corespondență clandestină cu Vaticanul, prin diferitele canale diplomatice. Ei credeau că această corespondență avea ca scop informarea centrului spiritual de situația în care se afla

¹¹ Ioan.M. BOTA, *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești*, Cluj-Napoca, Casa de editură, Viața Creștină, 1994, pp. 324-325.

¹² Adrian Nicolae PETCU, *Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist*, București, Edit. Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2007.

¹³ <http://ortodox.net>, Ion ZUBASC, *50 de ani de la desființarea Bisericii Greco-Catolice*, 7 aprilie 2005, accesat la 16.06.2021.

catolicismul în România, pentru primirea de porunci spirituale și eventual, a unor sume de bani, care să-i susțină pe cei aflați în lipsuri materiale.

Pe de altă parte, cultivarea acestei clandestinități dădea de furcă autorităților, în încercarea de promovare și organizare a clericilor „*democrați*”, prin acțiunile lor de la Târgu Mureș din 17 aprilie 1950, Gheorgheni din 5 septembrie 1950 și Cluj-Napoca din 15 martie 1951, de reglementare a situației juridice a Bisericii Romano-Catolice și convocarea statutului ardelean, ca viitor organ decizional.

Reacția negativă a regimului față de acest comportament, considerat de autorități drept „*spionaj*” și „*trădare de țară*”, a determinat declanșarea unor masive arestări în rândurile tuturor clericilor care aveau jurisdicție canonică cladeștină și îndeplineau rolul de curieri sau îndrumători spirituali. Astfel, judecate și condamnate loturi de inculpați, precum „*Nunțiatuara Apostolică*” (iunie-iulie 1950), proces finalizat cu expulzarea acestuia din România, legația italiană (septembrie 1951), lotul preotului Bachmeier sau al celui în care figura Vladimir Ghika cu ordinarii Hieronim Merges, Egon Xaveriu Haider și Augustin Francisc.¹⁴

Printre episcopii martiri ai Bisericii Greco-Catolice române, amintim pe Vasile Aftenie care, în octombrie 1948, a avut curajul, la o întâlnire în care se decidea trecerea unor protopopi greco-catolici la ortodoxie, să-i mustre considerând că trădează prin apostazie Biserica Greco-Catolică. Împreună cu alți episcopi au fost mutați cu domiciliul forțat la vila patriarhală din comuna Dragoslavele, fiind transferat apoi la mănăstirea ortodoxă Căldărușani. La 1 mai 1949 a fost transferat în beciurile Ministerului de interne unde a fost supus la torturi iar apoi a fost întemnițat la Văcărești. În data de 10 mai 1950, și-a dat sufletul în mâinile Domnului.¹⁵

Un alt episcop al Bisericii Greco-Catolice române care a suferit martirajul a fost Valeriu Traian Frențiu, care la data de 28 octombrie 1948 a fost arestat și dus la reședința patriarhală de la Dragoslavele apoi în februarie 1949, a fost transferat la mănăstirea ortodoxă Căldărușani. La 25 mai 1950, episcopii greco-catolici au fost duși la Sighet și închiși în celula cu numărul 48.¹⁶ La data de 11 iulie 1952, a trecut la Domnul, fiind înhumat fără sicriu într-o groapă comună în cimitirul săracilor din Sighet. Mai amintim pe Ioan Suciu care în urma martirajului, a murit de foame. Și Liviu Chinezul, arestat pe data de 28 octombrie 1948, a fost transferat la mănăstirea Neamț, de unde, în cele din urmă a fost transferat la Sighet, unde în urma torturilor a murit la 15 ianuarie 1955.

Cardinalul Iuliu Hossu, la 28 octombrie 1948 a fost arestat și dus la vila patriarhală din comuna Dragoslavele, fiind transferat apoi la mănăstirea ortodoxă Căldărușani, iar apoi din anul 1950, la închisoarea din Sighet. În 1956, a fost mutat la Curtea de Argeș, apoi la Ciorogârla, fiind ulterior internat cu domiciliu forțat la mănăstirea Căldărușani, unde a rămas până la sfârșitul vieții. În anul 1969, Papa Paul al VI-lea l-a numit „*in pectore*”, cardinl al Bisericii Catolice, fiind primul ierarh român care a

¹⁴ Denis DELETANT, *op. cit.*, p. 214.

¹⁵ Cristian BĂDILĂ și Emanuel CONȚAC, *Și cerul s-a umplut de sfinți, Martirajul în Antichitatea creștină și în secolul XX, Acte coloviului internațional Sighet, 2-5 iunie 2011*, București, Edit. Curtea Veche, 2012, pp. 156-157.

¹⁶ Alexandru RAȚIU, *Episcopi și preoți martiri*, vol. I, *Închisoarea din Sighet acuză 1950-1955*, Baia Mare, 1991, p. 59.

primit acest titlu.¹⁷ La 28 mai, 1970 a fost trasferat la spitalul Colentina, unde și-a petrecut ultimele clipe.

3. Bisericile Neoprotestante

În cazul Bisericilor Neoprotestante, este de menționat inițiativa autorităților statului, de a le desființa, având aspecte mult mai subversive, ducând astfel la slăbirea rezistenței și credinței bisericii. Regimul comunist s-a bazat în întregime pe teroare, mai întâi pentru consolidarea clasei conducătoare comuniste, apoi pentru subjugarea și transformarea societății. Mulți dintre creștinii neoprotestanți au văzut venirea comuniștilor la putere cu multă speranță deoarece ei promiteau recunoașterea cultelor interzise și libertatea de cult pentru toți cetățenii. Cultele neoprotestante au fost definitiv legalizate prin Legea Cultelor din 1948, însă datorită faptului că Biserica Penticostală, ca particularitate are interes pentru darurile Duhului Sfânt (cf. 1Cor. 12-14), nu putea fi tolerată de autorități.¹⁸

În anul 1959 în urma directivelor partidului în cazul Bisericilor Neoprotestante, s-au creat mijloacele de constrângere și de implementare prin concentrarea puterii și autorității în mâinile conducătorilor Uniunii și comunităților. S-a creat sistemul centralizat de angajare și salarizare a păstorilor, apoi s-au reglementat serviciile bisericilor în anul 1954, s-au interzis evanghelizările, educarea copiilor și tinerilor în spirit creștin, s-au introdus controlul și aprobările alegerilor și numirilor în funcție a păstorilor și controlul celor botezați.¹⁹

În perioada 1954-1964, s-a încercat compromiterea lucrătorilor din bisericile baptiste și din cele penticostale cu mare priză la popor, prin zvonuri și învinuiri nefondate, de cele mai grele păcate și intimidarea lor prin amenințări.²⁰

În anul 1976, a luat ființă Seminarul Teologic Penticostal. Până în acel moment niciunul dintre conducătorii promovați în fruntea Bisericilor Penticostale din România nu avea studii teologice. Preocuparea autorității comuniste a fost să-i împiedice pe credincioșii cu studiile superioare să acceadă la slujire: „potrivit unei statistici din anul 1974, din 120 de păstori penticostali, recunoscuți de stat, unul singur avea studii superioare, în timp ce 109 aveau între 4 și 7 clase primare”²¹

Din anul 1977, cenzura informației îi revine Consiliului Culturii și Educației Socialiste care a instituit autocenzura prin transferul responsabilității activității de cenzură tuturor care erau în poziții de conducere sau aveau tangență cu răspândirea de informații, creîndu-se o presiune a fricii de a nu greși și a nu suporta consecințele, care a fost mult mai eficiente decât metodele anterioare.²²

În anul 1948, a început cea mai dură prigoană de sub regimul comunist care a durat până în anul 1964, pastorii și preoții care nu se încadrau în politica partidului erau arestați, bătuți și uneori omorâți. Supozițiile care au alimentat această persecuție au

¹⁷ Cristian BĂDILĂ și Emanuel CONȚAC, *op.cit.*, p. 166.

¹⁸ Cristian BĂDILĂ și Emanuel CONȚAC, *op.cit.*, p. 185.

¹⁹ Daniel MITROFAN, *Pigmei și Uriași, file din istoria persecutării baptiștilor*, Oradea, Edit. Cristianus, 2007, p. 55.

²⁰ Ibidem, p. 57.

²¹ Cristian BĂDILĂ și Emanuel CONȚAC, *op.cit.*, p. 191.

²² Daniel MITROFAN, *op. cit.*, p. 63.

fost: „*dușmani ai statului comunist, apartenența la organizații mistico-religioase, conspirare împotriva statului, scrieri periculoase, uneltire împotriva regimului socialist, sabotaj, spionaj, relații cu străinătatea și primirea de valută...*”.²³

În anul 1980, datorită presiunilor din exteriorul țării, și a dorinței de a intra în grațiile occidentului, autoritățile comuniste au ameliorat persecuția religioasă. Chiar dacă în perioada anilor 1964-1989 se poate vorbi despre o ameliorare în persecutarea religioasă, totuși evenimentele primelor douăzeci de ani au lăsat urme adânci în viața Bisericilor Neoprotestante.

4. Urmările oprimării

Cu toate că perioada comunistă a fost o perioadă „*întunecată*” în care oamenii despărțiți de Dumnezeu s-au dezbrăcat de umanitate și au folosit toate metodele de represiune ca să distrugă creștinismul, acesta s-a dovedit mai mult, credința creștină s-a cristalizat (cei care au fost cu adevărat creștini au rămas alipiți de Dumnezeu având mâinile curate). Ceea ce nu au înțeles comuniștii și totodată toți cei care au încercat să distrugă Biserica este faptul că Ea nu-i invenția vreunui om, ci este zidită de însuși Isus Cristos. El fiind capul bisericii: „*... și Eu îți spun că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile locuinței morților nu o vor birui*”.²⁴

Isus Cristos spunea că „*dacă rămâneți în cuvântul Meu, sunteți în adevăr ucenicii Mei; veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face slobozi*”.²⁵ Aceste cuvinte au răsunat puternic în mintea celor care au fost persecutați fiind cu adevărat liberi și s-au comportat ca atare.

Fiind creștini și făcând parte dintr-o societate, nu putem trăi izolați de societate ci suntem influențați de ea. Domnul Isus Cristos în rugăciunea Sa adresată Tatălui spunea: „*... nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de cel rău*”.²⁶ Trăind într-o țară comunistă, cu o ideologie în care existența lui Dumnezeu este contestată, omul ia locul lui Dumnezeu, având putere de a crea (societatea nouă, omul nou) și de a deține în mâinile sale puterea economică, involuntar, aceasta s-a impregnat în mintea oamenilor prin propaganda pe toate canalele de televiziune, ziare, la grădiniță, școală, armată, servicii; prin toate căile posibile.

Poate că ne-am așteptat ca odată cu căderea comunismului, să dispară și gândirea comunistă, dar nu a fost așa, comuniștii au rămas acolo unde s-a înfiripat noua putere și nu-i deloc surprinzător să vedem componentele sociale și individuale moștenite de la vechiul regim continuând să se impună ca regulă generală.²⁷

Comunismul și-a lăsat amprenta în gândirea oamenilor, în mentalități, în gesturi, obiceiuri. Chiar dacă au trecut ani buni de la căderea comunismului, România nu a eliminat încă toate rezidurile din ideologia comunistă. Aceste reziduri ale ideologiei comuniste le întâlnim în învățământ, în sistemul sanitar, în sistemul administrativ al societății și de ce nu, chiar și în Biserici.

²³ Ibidem, p. 64.

²⁴ Conf. Matei 16:18

²⁵ Conf. Ioan 8:31-32

²⁶ Conf. Ioan 17:15

²⁷ Claude KARNOUOH, *Comunism/Postcomunism și modernitate târzie*, București, Edit. Polirom, 2000, p. 52

Concluzii

Văzut ca „o religie”, ideologia comunistă pretindea că deține adevărata cunoaștere, singura care instituie o lume reală din punct de vedere ontologic, care a încercat să elimine tot ce este fals și ambiguu, intrând în conflict cu creștinismul.

Atitudinea plină de aversitate pe care a adaptat-o comunismul se datorează și faptului că doctrina comunistă excludea pe Dumnezeu, nu credea în El, ci în om ridicându-l la rang de dumnezeu, care poate crea societatea nouă, omul nou care, în urma tratamentului aplicat de spălare a creierului, va fi mai bun, mai iubitor.

În închisorile comuniste, au fost întemnițați și persecutați atât oameni politici cât și creștini care au suferit din cauza credinței lor în Cristos. Creștinii, indiferent de culoarea confesională, în timpul oprimirii din perioada comunistă, au apărat valorile creștine chiar cu prețul vieții dând dovadă de unitate și arătând tuturor că ei fac parte din „Trupul lui Cristos”. Modul de viață creștin și-a exercitat forța sublimă de atracție prin bucuria sacrificiului suprem care smulgea cuvintele de admirație chiar și din partea unor persoane care conduceau torturarea.

Ideologia comunistă din România nu a reușit să compromită sau să oprească creștinismul și prin mijloacele de oprire folosite nu au făcut altceva decât să consolideze integritatea, credința și dragostea puternică în Dumnezeu.

Bibliografie:

*** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, Edit. IBMBOR, 2005.

BĂDILIȚĂ Cristian și Emanuel CONȚAC, *Și cerul s-a umplut de sfinți, Martirajul în Antichitatea creștină și în secolul XX, Acte coloviului internațional Sighet, 2-5 iunie 2011*, București, Edit. Curtea Veche, 2012.

BOTA, Ioan M., *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești*, Cluj-Napoca, Casa de editură, Viața Creștină, 1994.

BUZATU, Gheorghe, Mircea Chirițoiu, *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete 1944-1989*, vol. I, București, Edit. Paideia, 1998.

DELETANT, Denis, *România sub regimul comunist*, București, Edit. Fundația Academică Civică, 1997.

<http://ortodox.net>, Ion ZUBASC, *50 de ani de la desființarea Bisericii Greco-Catolice*, 7 aprilie 2005.

KARNOUHU, Claude, *Comunism/Postcomunism și modernitate târzie*, București, Edit. Polirom, 2000.

MATRESCU, Florin, *Holocaustul roșu sau crimele în cifre ale comunismului internațional*, București, 1998.

MITROFAN, Daniel, *Pigmei și Uriași, file din istoria persecutării baptiștilor*, Oradea, Edit. Cristianus, 2007.

PETCU, Adrian Nicolae, *Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist*, București, Edit. Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2007.

RAȚIU Alexandru, *Episcopi și preoți martiri*, vol. I, Închisoarea din Sighet acuză 1950-1955, Baia Mare, 1991.

SCURTU, Ioan, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918 -1948)*, Edit. Paideia, f.a.

SOULET, Jean François, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*, Iași, Edit. Polirom, 1998.

„Telegramă”, Biserica Ortodoxă Română, anul CVII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1989.